

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

вул. Митрополита Василя Липківського, 45, м. Київ, 03035, тел. (044)251-62-62, факс (044)520-03-25
E-mail: slg@amcu.gov.ua Web: http://www.amcu.gov.ua Код ЄДРПОУ 00032767

28.10.2020 № 300-29/01-14720 На № _____ від _____

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та
сільського господарства України

Комітет Верховної Ради України з питань
економічного розвитку

*Щодо розгляду законопроекту
№ 4221 від 15.10.2020*

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет) відповідно до частини третьої статті 20¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України», розглянувши проект Закону України «Про саморегулювання господарської та професійної діяльності» № 4221 від 15.10.2020, внесений народними депутатами України Лічман Г. В. та ін. (далі - проект Закону, Законопроект) та відповідно до листа Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 22.10.2020 № 362.-06/64044-03 (вх. від 23.10.2020 № 6-01/13717) в межах повноважень повідомляє

Проектом Закону пропонується визначити правову й організаційну основу створення, набуття та припинення статусу саморегулювальної організації, вимоги, яким повинна відповідати така організація; добровільність членства суб'єктів господарської або професійної діяльності в саморегулювальної організації; основи державного регулювання та державного контролю у сфері саморегулювання господарської та професійної діяльності.

197267 Відповідно до частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Завданням Комітету є здійснення контролю щодо створення конкурентного середовища та захисту конкуренції у сфері публічних закупівель (пункт 5 статті 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України».

Згідно з вимогами статті 16 Закону України «Про захист економічної конкуренції», органам влади та органам місцевого самоврядування забороняється делегування окремих владних повноважень об'єднанням, підприємствам та іншим суб'єктам господарювання, якщо це призводить або

може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Крім того, частиною другою статті 18 Закону України «Про захист економічної конкуренції» встановлено, що суб'єктам господарювання, об'єднанням забороняється примушувати інших суб'єктів господарювання до антиконкурентних узгоджених дій, визначених статтею 6 цього Закону; до узгоджених дій визначених статтями 7, 8, 9 та 10 цього Закону; до участі у концентрації суб'єктів господарювання, визначеної статтею 22 цього Закону.

На думку Комітету, питання створення об'єднань суб'єктів господарювання, які в проекті Закону пропонується визначити як саморегульвні організації, на сьогодні вже врегульовано чинним законодавством.

Так, загальні правила створення та функціонування об'єднань підприємств визначені статтями 118 - 124 Господарського кодексу України, а спеціальні правила створення та функціонування саморегульвних організацій на ринку цінних паперів зокрема, визначені статтями 7, 8 Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» та статтями 2, 47 - 49 Закону «Про цінні папери та фондовий ринок».

У пояснювальній записці до проекту Закону передбачено в якості наслідків прийняття акта «уніфікацію категоріально-понятійного апарату саморегулювання, базових принципів та процедур», але не обґрунтовується необхідності та доцільності такої уніфікації саморегулювання у різних галузях та сферах національної економіки. Також зазначено про «відмінність підходів до процедур здійснення саморегулювання у різних сферах». Але жодним чином не наведено наявних чи можливих негативних наслідків такої відмінності, яка обумовлюється об'єктивними відмінностями різних видів економічної діяльності.

1. Щодо делегування саморегульвній організації повноважень державних органів (стаття 20 проекту Закону)

Відповідно до статті 20 проекту Закону передбачається делегування саморегульвній організації повноважень державних органів, а частиною дев'ятою цієї статті визначено підстави для прийняття органом, який їх делегував, рішення про припинення виконання саморегульвною організацією всіх або частини делегованих повноважень.

Реалізація положень статті 20 проекту Закону може призвести до порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Водночас, проектом Закону не передбачено, що порушення законодавства про захист економічної конкуренції можуть бути підставою для припинення виконання саморегульвної організації всіх або частини делегованих повноважень державних органів влади.

Відповідно до статті 16 Закону України «Про захист економічної конкуренції» забороняється делегування окремих владних повноважень органів влади та органів місцевого самоврядування, об'єднанням, підприємствам та іншим суб'єктам господарювання, якщо це призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Проте статтею 20 проекту Закону передбачена можливість для делегування владних повноважень від органів влади до саморегульованих організацій.

У разі такого делегування саморегульовані організації не втрачають функцій представників і захисників підприємницьких інтересів своїх членів. Однак, поєднання владних і господарських функцій має безумовний антиконкурентний ефект. Закріплення на законодавчому рівні можливості поширення владно-господарських функцій на невизначено широке коло видів економічної діяльності матиме негативний вплив на розвиток конкурентного середовища на товарних ринках України.

Враховуючи викладене, пропонуємо статтю 20 проекту Закону виключити.

2. Щодо розробки Антимонопольним комітетом України типових вимог до узгоджених дій (пункт 5 частини другої статті 19 проекту Закону)

Відповідно до пункту 5 частини другої статті 19 проекту Закону передбачається державне регулювання у сфері саморегулювання, зокрема встановлення Антимонопольним комітетом України типових вимог до певних видів узгоджених дій, пов'язаних зі створенням і діяльністю саморегульованої організації, які дозволяють і не потребують дозволу органів Антимонопольного комітету України.

Однак, у проекті Закону відсутня норма, що передбачала б подальше застосування, як суб'єктами господарювання, так і органами Антимонопольного комітету України, нормативно-правових актів, які передбачається прийняти згідно з пунктом 5 частини другої статті 19 проекту Закону та норма, з якої випливає необхідність (підстави) розроблення Комітетом типових вимог до певних видів узгоджених дій, пов'язаних зі створенням і діяльністю саморегульованої організації, які дозволяються і не потребують дозволу органів Антимонопольного комітету України.

Разом з тим, зазначаємо, що відповідно до Закону України «Про захист економічної конкуренції», узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання.

Узгодженими діями є також створення суб'єкта господарювання, об'єднання, метою чи наслідком створення є координація конкурентної поведінки між суб'єктами господарювання, що створили зазначений суб'єкт господарювання, об'єднання, або між ними та новоствореним суб'єктом господарювання, або вступ до такого об'єднання,

Зі змісту проекту Закону випливає, що створення і діяльність саморегульованої організації може бути узгодженими діями відповідно до Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Узгоджені дії дозволяють і не потребують згоди Антимонопольного комітету України, якщо вони відповідають вимогам, зазначеним у Типових вимогах до узгоджених дій суб'єктів господарювання для загального звільнення від попереднього одержання дозволу органів Антимонопольного

комітету України на узгоджені дії суб'єктів господарювання, що затверджено розпорядженням Антимонопольного комітету України від 12.02.2002 № 27-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07.03.2002 №239/6527 або Типових вимогах до створення господарської асоціації для загального звільнення від попереднього одержання дозволу органів Антимонопольного комітету України на її створення, що затверджено розпорядженням Антимонопольного комітету України від 30.11.2006 № 511-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 26.01.2007 за № 61/13328, узгоджені дії у вигляді створення асоціації.

У разі, якщо узгоджені дії призводять чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, то відповідно до частини п'ятої статті 10 Закону України «Про захист економічної конкуренції» такі узгоджені дії забороняються до отримання в установленому порядку дозволу органів Антимонопольного комітету України.

Таким чином, встановлення (розроблення) Антимонопольним комітетом України нових типових вимог до певних узгоджених дій, що будуть пов'язані зі створенням і діяльністю саморегулювальної організації є недоцільним та таким, що не узгоджується зі статтею 5 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» відповідно до якої Антимонопольний комітет України здійснює свою діяльність відповідно, зокрема, до закону України «Про захист економічної конкуренції».

Також звертаємо увагу на те, що створення паралельно з державними органами регулювання та контролю у сфері господарської діяльності наділених аналогічними повноваженнями саморегулювальних організацій з обов'язковим членством у них всіх суб'єктів господарювання відповідної сфери (галузі), за умови передбаченого Законопроектом механізму фінансування діяльності саморегулювальних організацій за рахунок вступних, членських та інших внесків їхніх учасників (пункт 7 частини другої статті 3 проекту Закону) може призвести до додаткових витрат суб'єктів господарювання, які перекладатимуться ними на споживачів, що сприятиме зростанню споживчих цін та падінню життєвого рівня населення України, та як результат, до ущемлення інтересів споживачів.

Враховуючи викладене, проєкт Закону України «Про саморегулювання господарської та професійної діяльності» реєстраційний № 4221 в д 15.10.2020 потребує значного доопрацювання та не може бути підтриманим Комітетом у запропонованій редакції.

Голова Комітету

О. ПШАНСЬКА